

Lazea(BNR):Deficitul bugetar risca sa depaseasca 6% din PIB la sfârșitul anului daca nu se iau urgent o serie de masuri

Deficitul bugetar la sfârșitul anului 2023 risca sa depaseasca 6% din PIB daca nu se iau urgent o serie de masuri si ar constitui un regres fata de nivelul de 5,7% din PIB înregistrat în 2022, arata economistul-sef al Bancii Nationale a României (BNR), Valentin Lazea, într-un articol publicat pe blogul 'Opinii BNR'.

În opinia sa, neluarea vreunei masuri nici în 2023, nici în 2024 va face din România "urmatorul candidat la o asistenta din partea FMI si la o eventuala suspendare a fondurilor din partea Comisiei Europene".

"Dupa primele cinci luni din anul 2023, deficitul bugetar (pe definitie cash) era de 2,32% din PIB, adica cu circa 0,8% din PIB mai mare decât în primele cinci luni din 2022. În aceste conditii, daca nu se iau urgent o serie de masuri, deficitul bugetar la sfârșitul anului 2023 risca sa depaseasca 6% din PIB, adica ar constitui un regres fata de nivelul de deficit de 5,7% din PIB înregistrat în 2022. Este usor de imaginat consternarea pe care ar stârni-o la Bruxelles si pe pietele financiare o asemenea contraperformanta: o tara care s-a angajat sa reduca în acest an deficitul bugetar la 4,4% din PIB si care nu este în stare sa-si reduca, nici macar marginal, deficitul fata de anul precedent ar fi - probabil - o premiera la nivelul UE", mentioneaza Valentin Lazea.

Economistul-sef al BNR a precizat ca România ar trebui sa implementeze de la 1 septembrie un pachet fiscal echivalent cu cel puțin 2 procente din PIB pentru a evita "rusinea de a nu avea deloc consolidare fiscala în acest an".

"De ce 2 procente din PIB? Pentru ca, aplicându-se numai în ultimele 4 luni (adica o treime din acest an) acest pachet ar genera o reducere a deficitului bugetar de circa 0,67% din PIB, probabil suficient pentru a veni - marginal - sub nivelul deficitului de 5,7% din PIB de anul trecut. Important de mentionat este si ca acest pachet de 2 procente din PIB, daca s-ar prelungi în tot anul 2024 (si nu ar mai fi afectat de alte 'cadouri' electorale) ar permite reducerea deficitului bugetar spre 4 procente din PIB în anul viitor, fara alte masuri suplimentare, greu de luat într-un an electoral", a explicat Lazea.

Potrivit acestuia, solutia o reprezinta, pe termen scurt, revenirea la adevarata cota unica, "clamata de toti, dar respectata de prea putini".

"Din cauza numeroaselor scutiri si exceptari de la plata taxelor si impozitelor, România are astazi un sistem fiscal regresiv, în care cei care câștiga mai mult platesc la buget mai puțin. Eliminarea acestor scutiri si exceptari ar putea sa aduca peste 2 procente din PIB, adica ceea ce este necesar pentru rezolvarea problemei fiscale prezentate în enunt. Daca lucrurile sunt atât de simple - si cunoscute de toata lumea - de ce nu le vedem transpuse în practica (cel puțin la data scrierii acestui articol)? Raspunsul consta în trei cuvinte: lacomie, ideologie, teama. Lacomia mediului de afaceri care beneficiaza de scutiri si exceptari; ideologia unei mari parti a analistilor si economistilor; teama de consecintele reformei din partea clasei politice", a mai scris Lazea.

Referindu-se la lacomia mediului de afaceri beneficiar, el a afirmat ca acestia gasesc "nenumarate motive pentru a prelungi regimul preferential de care se bucura".

"Fie ca vorbim de detinatorii de microîntreprinderi, de PFA-uri, de firme în domeniul imobiliar, de informaticieni care nu platesc impozitul pe venit, de constructori sau agricultori care nu platesc contributiile sociale (dar beneficiaza de servicii medicale gratuite) etc., toti acestia gasesc nenumarate motive pentru a prelungi regimul preferential de care se bucura cu argumente de genul: 'Suntem o ramura/sector/tip de firma la început de drum si avem nevoie, în aceasta etapa, de sprijinul statului'. Or, adevarul este ca microîntreprinderile beneficiaza de un

regim preferential din 2002, informaticienii din 2004, sectorul hoteluri si restaurante din 2017, sectorul constructii din 2019 si numai agricultura si industria alimentara din 2022", a aratat economistul-sef al BNR.

El considera ca nicio facilitate data pentru infant industries nu este presupusa sa dureze la infinit si ea trebuie retrasa la un moment dat.

Referindu-se la argumentul "Prin aplicarea de cote de impozitare reduse, are loc o recunoastere a importantei pentru economie si societate a muncii pe care o depunem noi, cei din ramura favorizata", Valentin Lazea spune ca acesta "sună fals, întrucât importanta pentru economie a fost deja recunoscuta, prin nivelul peste medie al salarizării (în IT, constructii) si prin profitabilitatea peste medie a firmelor respective - dar mai multe despre aceasta, în partea finala a articolului."

În ceea ce priveste argumentul: "Daca ne veti anula facilitatile fiscale, vom muta firma noastra peste hotare", oficialul BNR sustine ca acesta este "cel mai strigator la cer", în conditiile în care impozitarea din toate statele UE - cu exceptia Bulgariei - este mult mai mare decât în România.

"Cu alte cuvinte, noi, firmele, refuzam sa platim impozitul pe salarii de 10% (cel mai scazut din Europa), dar nu avem nici o problema de a plati impozite de 25, 30, 40% în alte state din Europa..... Adevarul este ca astept cu nerabdare (dar fara mari sperante) ziua în care un informatician va admite public ca este rusinos ca la salariile existente în ramura sa nu plateasca impozit pe venit sau un constructor care sa recunoasca public ca este jenant sa beneficieze de servicii medicale în conditiile în care nu cotizeaza deloc la ele sau un detinator de 9 microîntreprinderi (3 ale sale, 3 ale sotiei, 3 ale fiului) ca beneficiaza de o gramada de scutiri, având o profitabilitate cu mult peste 6% (break even point-ul pentru impozitul pe profit versus impozitul pe cifra de afaceri)", a argumentat Valentin Lazea.

Referindu-se la ideologia unei mari parti a analistilor si economistilor, oficialul BNR a afirmat ca, din pacate, multi analisti si economisti prefera sa trateze problema echilibrului bugetar de o maniera ideologica, iar procedând astfel pierd din vedere urgenta si dimensiunea problemei concrete care trebuie rezolvata.

El a spus ca sunt aduse tot mai des argumente de genul: "La stadiul sau de dezvoltare, România are nevoie de un stat minimal. Când vom fi dezvoltati, ne vom permite un stat - si un buget - mai mari". În opinia sa, acest argument poate ca era valabil la începutul anilor '2000, când România avea un PIB (la paritatea puterii de cumparare) de 32% din media UE, nicidecum în 2023, când am ajuns cu PIB (la PPC) de 72% din media UE.

"Analistii de care vorbim par sa uite, în mod deliberat, ca România este un stat membru al UE, adica a unei zone cu o puternica implicare a statului în zona de redistribuire. Favorizând o redistribuire redusa, în stilul american, analistii respectivi își închipuie ca România va deveni un fel de SUA; în realitate, cu redistribuire redusa, România va deveni un fel de Guatemala, Honduras sau El Salvador. Aplicati teoria statului minimal pe un public anglo-saxon si veti obtine SUA; aplicati teoria statului minimal pe un public latin si veti obtine Honduras-ul. Dar poate ca asta e ceea ce se doreste: cei privilegiati sa traiasca în cartiere bine pazite, cu politie, scoli si spitale private, fara vreo consideratie pentru restul populatiei....", a adaugat Lazea.

Referindu-se la argumentul "Orice corectie fiscala înseamna o crestere de taxe", culmea ipocriziei este ca cei care aparau introducerea cotei unice de impozitare în 2004 - 2005 sunt cei care acum apara disparitia ei de facto, într-un sistem de impozitare regresiv, a afirmat oficialul BNR.

"Sa o spunem clar: eliminarea privilegiilor fiscale nu constituie o crestere a fiscalitatii, ci o revenire la normalitatea economica", a punctat Lazea.

În ceea ce priveste argumentul "Putem obtine corectia fiscala necesara numai prin reducerea cheltuielilor

bugetare", specialistul BNR este de parere ca aceia care afirma asa ceva "au probleme cu matematica".

"Oricât ar fi de binevenita reforma pensiilor speciale, acesta nu are o magnitudine mai mare de 0,85 procente din PIB. Și, mai ales, nu se poate desfasura într-un timp scurt, fara o perioada de tranzitie de câtiva ani. Astfel încât câstigurile bugetare din reforma pensiilor speciale pot fi estimate la maximum 0,15 - 0,20 procente pe an, în timp ce România are nevoie de 2 procente din PIB acum", a atras atentia acesta.

La fel stau lucrurile cu supra-angajarile din domeniul administratiei publice, mai ales în provincie, a continuat reprezentantul BNR.

"Dar, având în vedere ca totalul salariilor bugetarilor reprezinta circa 8,5% din PIB, cu cât ar putea sa contribuie anual o reforma a sectorului bugetar? Poate cu 0,2-0,25% din PIB. Toate acestea trebuie puse în contextul în care apararea, clima, investitiile în infrastructura vor necesita, în anii urmatori, cheltuieli mult mai mari decât în prezent. Astfel, o reducere a deficitului bugetar pe partea de cheltuieli este mai mult decât iluzorie", considera Lazea.

În opinia sa, cu venituri fiscale de numai 27% din PIB (fata de 30% din PIB în cazul Bulgariei, respectiv 35-36% din PIB în cazul Cehiei, Poloniei si Ungariei), România nu poate oferi cheltuieli publice mai mici de 36-37 procente din PIB, iar în viitor nivelul acestor cheltuieli va creste inevitabil, de unde si necesitatea de a creste (masiv) veniturile bugetare.

Economistul-sef al BNR a mai facut referire la teama politicianilor privind consecintele reformei fiscale.

"Aceasta teama este întrucâtva legitima, dar ne vom stradui sa o demontam cu argumente economice. Adevarul este ca politicienii platesc acum rodul multor ani de politici populiste, în care au dat cu ambele mâini (si nu au luat cu nici una), învârtând publicul votant cu mantra mizerabila 'vom vota cu cei care ne-au dat ceva', demna de o tara subdezvoltata", a notat el.

Referindu-se la un alt argument al politicianilor potrivit caruia "daca eliminam exceptarile de taxe, o multitudine de firme (si în special, IMM-uri) vor intra în faliment, generând somaj de masa", Lazea îl demonteaza cu date financiare, la care precizeaza ca a contribuit Florian Neagu, noul director al Directiei stabilitate financiara din BNR.

"Pentru fiecare din ramurile analizate (agricultura si industria alimentara, constructii, IT, servicii , comert) pentru totalitatea firmelor în anul 2021, datele arata ca: marja operationala (definita ca profit împartit la cifra de afaceri) este consistenta, variind între 5,2% în cazul comertului si 14,7% în cazul IT; IMM-urile au, de regula, marje operationale mai mari decât corporatiile din aceeasi ramura; în cadrul IMM-urilor, cea mai mare marja operationala o au IMM-urile micro, adica tocmai acelea presupuse a fi cele mai vulnerabile", a mai scris Lazea.

Ca atare, teama ca o înasprire a fiscalitatii va lovi cu precadere în jucatorii mici din economie nu se justifica, a afirmat economistul.

Referindu-se la argumentul: "Daca eliminam exceptarile de taxe, vom duce economia în recesiune", Valentin Lazea a precizat ca la momentul de fata, economia României creste cu 2,4% pe an, adica usor sub potential.

"Dar este normal sa fie asa, din moment ce avem un excedent de cerere în raport cu oferta interna de bunuri si servicii. Acest excedent de cerere genereaza inflatie si deficite externe. Pentru eliminarea lui ar fi necesara, la modul ideal, cresterea ofertei interne, dar aceasta se face încet în timp - si de aceea absorbtia fondurilor europene este imperios necesara. Pâna una-alta, reechilibrarea economiei necesita masuri monetare si fiscale restrictive, oricât de 'ne-politic' ar suna aceasta. În definitiv, o economie, la fel ca un automobil, se conduce atât cu frâna, cât

si cu acceleratia si nu - cum si-ar dori unele capete înfierbântate - apăsând permanent doar pe acceleratie", a afirmat specialistul.

În orice caz suntem departe de o recesiune (crestere negativa a PIB) si chiar de o recesiune tehnica (crestere negativa timp de doua trimestre la rând), sustine Lazea.

La argumentul "Daca eliminam exceptarile de taxe, vor câstiga alegerile viitoare partidele extremiste", Valentin Lazea raspunde: "Noi putem sa contra-argumentam ca, daca se iau acum masurile necesare, vom avea atât câstiguri economice (deficit sub cel de anul trecut în anul acesta, si deficit de circa 4% din PIB în 2024 fara alte masuri suplimentare), cât si câstiguri politice (mai este suficient timp pâna la alegerile parlamentare si prezidentiale din toamna lui 2024), astfel încât efectul negativ al masurilor sa se disipeze. Din contra, daca nu se iau acum masurile respective, creste riscul necesitatii de a le lua în anul 2024, cu consecintele electorale de rigoare. Iar neluarea vreunei masuri nici în 2023, nici în 2024 va face din România urmatorul candidat la o asistenta din partea FMI si la o eventuala suspendare a fondurilor din partea Comisiei Europene".